

30 prosiect dros 30 mlynedd

21/10/2024

I ddathlu ein pen-blwydd ni – a phen-blwydd y Loteri Genedlaethol – gadewch i ni fwrw golwg yn ôl ar rai o'r amryfal brosiectau anhygoel rydym wedi'u cefnogi dros y blynyddoedd.

Ers 1994, rydym wedi buddsoddi dros £8.6 biliwn a godwyd gan chwaraewyr y Loteri Genedlaethol mewn mwy na 47,000 o brosiectau treftadaeth ar draws y DU.

O adeiladau hanesyddol, ein hetifeddiaeth ddiwydiannol a'r amgylchedd naturiol, i gasgliadau, traddodiadau, storïau a mwy – rydym wedi ariannu prosiectau bach a mawr sy'n ymestyn o Ynysoedd Sili i Ynysoedd Erch.

Ar gyfer y flwyddyn dirnod hon dyma rai o'n ffefrynnau: prosiectau sy'n cynrychioli ehangder treftadaeth a'r amrywiaeth anferth o bethau o'r gorffennol yr ydych yn eu gwerthfawrogi ac eisiau eu trosglwyddo i genedlaethau'r dyfodol.

Dros y 30 diwrnod nesaf, yn barod ar gyfer ein pen-blwydd yn 30 oed ar 19 Tachwedd, byddwn yn rhannu un prosiect y dydd ar gyfer pob un o'n 30 mlynedd, yma ac ar ein sianeli cymdeithasol.

2002

Restoration of Shibden Hall and Barn

Halifax, Calderdale, Lloegr

Swm y grant: £559,500

Yn un o nifer o grantiau rydym wedi'u dyfarnu i Shibden dros y blynyddoedd, roedd ein cefnogaeth yn gyfraniad at adfer strwythurau hanesyddol yr ystâd, sy'n gweithredu fel amgueddfa, ac yn gyfle i rannu mwy o hanes yr eiddo gyda'r cyhoedd. Preswilydd enwocaf y stad oedd Anne Lister (1791-1840), tiffeddiannwr, gwraig fusnes, teithiwr a chwiliwr gwybodaeth a oedd hefyd yn ddyddiadurydd toreithiog, lle cofnododd fanylion ei pherthnasoedd lesbiaidd. Cafodd drama'r BBC am fywyd Anne, 'Gentleman Jack', ei ffilmio yn Shibden.

2001

Moors for the Future, Peak District

High Peak, Lloegr

Swm y grant: £3,136,000

Llun: Shutterstock/Robert Harding Video

Fe wnaeth y prosiect partneriaeth graddfa fawr hwn wella bioamrywiaeth y rhostiroedd trwy adfer llystyfiant gorgors ddirywiedig ac adfer llwybrau troed, a fu'n helpu yn ei dro i leihau aflonyddwch i llystyfiant yn y dyfodol. Canolbwyntiodd hefyd ar ymchwil, cynnal arolygon gwaelodlin o rywogaethau gan gynnwys adar sy'n nythu yn ogystal â defnydd hamdden o'r rhostiroedd ac agweddau ymwelwyr. Roedd y prosiect hefyd yn enghraifft wych o rannu gwybodaeth, trwy gynnal cynadleddau i drafod heriau a chyfleoedd cyffredin i rhostiroedd.

2000

Tower Curing Works Maritime Museum (sef Time and Tide Museum)

Great Yarmouth, Lloegr

Swm y grant: £2,594,500

Llun: Diamond Geezer (CC BY-NC-ND 2.0)

Roedd Tower Fish Curing Works unwaith yn hyb prysur o ddiwydiant yn Great Yarmouth ond caeodd ei ddrysau ym 1988. Helpodd ein grant i drawsnewid y safle – un o'r ffatrioedd halltu penwaig Fictoraidd sydd wedi'i gwarchod orau yn y DU – yn amgueddfa sy'n adrodd hanes treftadaeth forwrol a physgota gyfoethog yr ardal. Ers 2004 mae wedi'i hadwaen fel Time and Tide Museum a chyrrhaeddodd rownd derfynol cystadleuaeth Amgueddfa Ewropeaidd y Flwyddyn 2006 a derbyniodd Wobr Sandford am ragoriaeth mewn addysg ar draws safleoedd treftadaeth yn 2014.

1999

Chatham Historic Dockyard Consolidated Project No 1

Chatham, Medway, Lloegr

Swm y grant: £1,315,000

Llun: Shutterstock/Oszibusz

Un o gyfres o wyth prosiect a fuddsoddodd dros £13miliwn rhwng 1997 a 2006 i warchod a gwella'r iard longau a sicrhau ei dyfodol fel atyniad i ymwelwyr. Datblygwyd yr iard longau yn sgil Diwygiad Protestannaidd yr 16eg ganrif a chysylltiadau dirywiol â gwledydd Catholig tir mawr Ewrop. Bu'n amddiffynfa bwysig i'r wlad am fwy na 400 mlynedd, ac yn un o gyfleusterau pwysicaf y Llynges Frenhinol, cyn iddi gau ym 1984. Mae tua 80 erw, sy'n cynnwys craidd y safle o'r 18fed ganrif, bellach yn cael ei reoli gan Chatham Historic Dockyard Trust. Mae'n cynnwys llongau hanesyddol, adeiladau rhestredig, rheilffordd ac amgueddfeydd sy'n olrhain Oes yr Hwyllo a hanes llyngesol Prydain.

1998

Birkenhead Park – Restoration Plan

Penbedw, Cilgwri, Lloegr

Swm y grant: £26,800

Llun: Shutterstock/Mandy Jones

Cydnabyddir Birkenhead Park, yr ysbrydoliaeth ar gyfer Central Park yn Efrog Newydd, yn gyffredinol fel parc cyhoeddus cyntaf y DU. Dechreuodd ein perthynas â'r parc ym 1998 pan wnaethom ariannu ei gynllun adfer cychwynnol. Ddwy flynedd wedyn roedd yn barod i wneud cais am grant mwy – a oedd yn llwyddiannus – i ariannu gwaith adfer mawr. Cafodd ei lynnoedd eu gwagio, eu glanhau a'u hadfer, adfywiwyd y pafiliynau criced a'r pontydd, adferwyd y tirlunio ac adnewyddwyd ac agorwyd porthdai'r fynedfa fawr at ddefnydd y gymuned.

1997

Caffael 'Whistlejacket' gan George Stubbs

San Steffan, Llundain, Lloegr

Swm y grant: £8,268,750

Cydnabyddir Whistlejacket fel y paentiad mwyaf uchelgeisiol a gynhyrchwyd gan yr arlunydd o'r 18fed ganrif, George Stubbs. Helpodd ein grant i'w sicrhau i'r genedl, gan roi cartref iddo yn yr Oriel Genedlaethol, Llundain. Yn dilyn y caffaeliad, teithiodd y paentiad ledled y wlad gan ysbrydoli rhaglen addysg arloesol a fabwysiadwyd wedi hynny gan orielau ac ysgolion ar draws y DU. Ers cael ei arddangos yn barhaus yn yr oriel, mae wedi cael ei gredydu am gynyddu niferoedd ymwelwyr.

1996

Whitby Abbey Headland Project

Whitby, Gogledd Swydd Efrog, Lloegr

Swm y grant: £317,000

Llun: Shutterstock/James Grewer

Adfeilion Gothig dramatig eglwys Benedictaidd o'r 13eg ganrif, a adeiladwyd ar ôl y goncwest Normanaidd, sy'n dominyddu pentir yng Ngogledd Swydd Efrog. Hwn oedd safle ein [cyhoeddiad a gosodiad celf treftadaeth Game Changer ddiweddar](#). Dros y blynyddoedd – gan ddechrau ym 1996 – rydym wedi dyfarnu mwy na £3.7miliwn i ariannu'r gwaith o adfer a diogelu harddwch naturiol a chymeriad hanesyddol Pentir Whitby, o welliannau i barcio, mynediad a dehongli, i warchod olion sy'n sefyll yr abaty.

1995

Clevedon Pier Head

Clevedon, Gogledd Gwlad yr Haf, Lloegr

Swm y grant: £1,195,313

Llun: Shutterstock/Vortex525

Un o'r grantiau cynharaf a ddyfarnwyd gennym ar ôl i ni gael ein sefydlu ym 1994 oedd cefnogi camau olaf y gwaith o adfer Pier Clevedon. Fe'i hadeiladwyd yn y 1860au gan ddefnyddio hen linellau rheilffordd Barlow diangen o Reilffordd Iydau De Cymru Isambard Kingdom Brunel, ac erbyn y 1970au roedd angen ei atgyweirio ar frys. Ariannodd ein grant y gwaith o adfer decin ac adeiladau y Pier Head ac atgyweiriadau i'r llwyfan glanio concrit. Bu ddathliad mawr i ailagor y pier ym 1998. Yn 2001 dyfarnwyd statws rhestredig Gradd 1 iddo – yr unig bier cyfan yn Lloegr â'r anrhydedd hwnnw.

[Mynwch gip ar y prosiectau uchod ar fap.](#)

Dilynwch ni ar gyfryngau cymdeithasol: [X/Twitter](#), [Facebook](#) and [Instagram](#).

Oes gennych syniad ar gyfer eich prosiect treftadaeth eich hun? [Mynwch fwy o wybodaeth am yr hyn a ariannwn.](#)

Efallai y bydd gennych chi ddiddordeb hefyd mewn ...

Dewch i gwrdd â saith o bobl sydd wedi 'newid y gêm' ar draws treftadaeth, tir a natur

Gorsaf Tilbury Riverside.

£30miliwn wedi'i ddyfarnu i 15 o brosiectau treftadaeth cyn ein penblwydd 30

Grym treftadaeth